



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 125/2011-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. marca 2011 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti T., a. s., P., právne zastúpenej advokátom JUDr. L. J., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru na ochranu ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Sžo 138/2009 z 8. apríla 2010 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Sdo 73/2010 z 30. septembra 2010, a takto

### **r o z h o d o l :**

Sťažnosť obchodnej spoločnosti T., a. s., o d m i e t a .

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. januára 2011 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti T., a. s., P. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý proces

podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru na ochranu ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Sžo 138/2009 z 8. apríla 2010 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Sdo 73/2010 z 30. septembra 2010 a žiadala vydať tento nález:

*„Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 1Sdo/73/2010 a pod sp. zn. 3Sžo/138/2009 porušil základné právo sťažovateľa na spravodlivý súdny proces podľa ustanovenia článku 46 odsek 1 Ústavy SR a článku 6 odsek 1 Dohovoru.“*

Ako vyplynulo z podanej sťažnosti a obsahu spisu Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 Sp 6/06, ktorý si ústavný súd pripojil pre účely rozhodovania o podanej sťažnosti, sťažovateľ ako navrhovateľ sa podanou žalobou proti Obvodnému pozemkovému úradu v P. (ďalej len „odporca“) za účasti Združenia bývalých urbarialistov a obyvateľov obce Š. – pozemkové spoločenstvo domáhal preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia odporcu č. 64/535/06 – NJ z 11. januára 2006, ktorým odporca rozhodol, že spoluvlastníci a majitelia podielov Združenia bývalých urbarialistov a obyvateľov obce Š. – pozemkové spoločenstvo (ďalej len „oprávnené osoby“) splňajú podmienky priznania nárokov podľa § 6 ods. 1 písm. e) zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o pôde“) tým, že došlo k odňatiu vlastníctva bez náhrady postupom podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 2/1958 Sb.n. SNR o úprave pomerov a obhospodarovaní spoločne užívaných lesov bývalých urbarialistov, komposesorátov a podobných útvarov k nehnuteľnostiam špecifikovaných v rozhodnutí odporcu a oprávneným osobám sa priznáva vlastnícke právo k uvedeným nehnuteľnostiam. Sťažovateľ svoj návrh na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. 64/535/06 – NJ z 11. januára 2006 odôvodnil najmä tým, že oprávnené osoby, resp. Združenie bývalých urbarialistov a obyvateľov obce Š. – pozemkové spoločenstvo, si svoj nárok uplatnili po zákonom ustanovenej lehote, voči neexistujúcemu subjektu, ďalej tým, že sťažovateľ nemôže mať postavenie povinnej osoby, pretože vznikol až po účinnosti zákona o pôde, ako aj tým, že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov.

Krajský súd o návrhu sťažovateľa na preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia odporcu č. 64/535/06 – NJ z 11. januára 2006 rozhodol rozsudkom č. k. 4 Sp 6/06-90 z 29. októbra 2009 tak, že rozhodnutie odporcu potvrdil a sťažovateľa zaviazal na náhradu trov konania.

Proti rozsudku krajského súdu č. k. 4 Sp 6/06-90 z 29. októbra 2009 podal sťažovateľ odvolanie. Najvyšší súd rozhodol o podanom odvolaní uznesením sp. zn. 3 Sžo 138/2009 z 8. apríla 2010 tak, že odvolanie sťažovateľa ako oneskorené odmietol [§ 218 ods. 1 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“)] a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. Z obsahu spisu mal za preukázané, že sťažovateľovi bol rozsudok krajského súdu č. k. 4 Sp 6/06-90 z 29. októbra 2009 doručený 27. novembra 2009, odvolacia lehota sťažovateľovi uplynula 14. decembra 2009 (12. decembra 2009 bola sobota) a sťažovateľ podal odvolanie faxom 15. decembra 2009 o 00:47 h (na poštu ho sťažovateľ podal 16. decembra 2009), teda po uplynutí lehoty na podanie odvolania. Uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Sžo 138/2009 z 8. apríla 2010 nadobudlo právoplatnosť 27. apríla 2010.

Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ 18. mája 2010 dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil poukazom na § 237 písm. f) OSP, pretože postupom krajského súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Jeho odvolanie bolo odmietnuté ako oneskorené, hoci bolo podané včas. Sťažovateľ tvrdil, že odvolanie podal faxom ešte 14. decembra 2009, fax odosielal o 23:53 h, následne o 23:55 h a 23:58 h a v zákonnej lehote ho doplnil písomne. Pokiaľ v protokole o činnosti faxu je uvedený čas 00:46 h nasledujúceho dňa, teda čas o hodinu neskôr, dôvodom je to, že na faxe sťažovateľovho právneho zástupcu nebol nastavený aktuálny čas, ale čas, ktorý nezohľadňoval zmenu letného času na zimný. Na preukázanie svojho tvrdenia o čase telefaxového spojenia predložil sťažovateľ v prílohe dovolania výpis odchádzajúcich volaní právneho zástupcu sťažovateľa, z ktorého je zrejmé, že na faxové číslo krajského súdu bol odosielaný fax v čase, ako to tvrdí sťažovateľ.

O sťažovateľovom dovolaní rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Sdo 73/2010 z 30. septembra 2010 tak, že konanie o dovolaní zastavil s poukazom na to, že dovolanie je v správnom súdnom nariadení neprípustné. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 5. novembra 2010.

Sťažnosť ústavnému súdu na porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a rozhodnutiami najvyššieho súdu sp. zn. 3 Sžo 138/2009 z 8. apríla 2010 a sp. zn. 1 Sdo 73/2010 z 30. septembra 2010 sťažovateľ odôvodnil tým, že najvyšší súd pri rozhodovaní o sťažovateľovom odvolaní musel mať vedomosť o tom, že odvolanie bolo podané včas, pretože faxový prístroj, na ktorý bolo odvolanie sťažovateľom zasielané, musel obsahovať údaj o prijatí faxu a v tejto situácii najvyšší súd ako súd odvolací mal riade zistiť skutkový stav veci, prípadne mal vyzvať sťažovateľa na preukázanie včasnosti podaného odvolania. Keďže sťažovateľ odvolanie podal včas a napriek tomu bolo najvyšším súdom odmietnuté ako oneskorené, bola mu odňatá najvyšším súdom ako súdom odvolacím možnosť konať pred súdom. Potom aj rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Sdo 73/2010 z 30. septembra 2010 bolo vydané v rozpore so zákonom a postupom najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, čím došlo k porušeniu sťažovateľom označeného základného práva. Uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Sdo 73/2010 z 30. septembra 2010 nie je v súlade s právom, nespĺňa požiadavku spravodlivosti, ktorá je z hľadiska práva jednou z najvýznamnejších hodnôt. Súčasťou práva na spravodlivý proces je aj právo na preskúmanie rozhodnutia v opravnom konaní. Odvolacie i dovolacie konanie vo veci sťažovateľa boli poznačené takou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie konajúceho súdu, ako aj nesprávne právne posúdenie otázky oneskorenosti podania opravného prostriedku sťažovateľom. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. Podľa názoru sťažovateľa najvyšší súd síce interpretoval normu hmotného práva správne, ale na zistený skutkový stav ju nesprávne aplikoval. Postup najvyššieho súdu považuje preto sťažovateľ za protiústavný.

## II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05).

Ako vyplýva z petitu sťažnosti, sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru jednak uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Sžo 138/2009 z 8. apríla 2010 ako súdu odvolacieho a jednak uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Sdo 73/2010 z 30. septembra 2010 ako súdu dovolacieho.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd sa najprv zaoberal tou časťou sťažnosti, ktorá smerovala proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 3 Sžo 138/2009 z 8. apríla 2010 ako súdu odvolacieho.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Sžo 138/2009 z 8. apríla 2010 nadobudlo právoplatnosť 27. apríla 2010. Sťažnosť bola ústavnému súdu doručená 10. januára 2011, t. j. po uplynutí dvojmesačnej lehoty ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd preto túto časť sťažnosti smerujúcu proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 3 Sžo 138/2009 z 8. apríla 2010 odmietol z dôvodu, že bola podaná oneskorene.

Ústavný súd sa ďalej zaoberal tou časťou sťažnosti, ktorá smerovala proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 1 Sdo 73/2010 z 30. septembra 2010 ako súdu dovolacieho.

Sťažovateľ tvrdil, že týmto uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože jeho dovolanie najvyšší súd riadne neprerokoval, ochranu sťažovateľovi neposkytol a dovolacie konanie zastavil, keď dospel k záveru, že dovolanie vo veci nie je prípustné.

Pravidlá týkajúce sa prípustnosti dovolania majú za cieľ zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím. Dotknuté osoby musia počítať s tým, že tieto pravidlá budú aplikované. Tieto pravidlá alebo ich používanie nemôžu týmto osobám zabrániť, aby využili existujúci opravný prostriedok (napr. I. ÚS 4/00; vec Pérez De Rada Cavanilles c. Španielsko, rozsudok ESLP z 28. októbra 1998).

Otázku posúdenia prípustnosti dovolania rieši zákon. Posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti dovolania s negatívnym výsledkom nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľov v prípade, ak zákonné pravidlá dovolania nepripúšťajú (mutatis mutandis IV. ÚS 35/02). Postup súdu v súlade so zákonom nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia označeného práva sťažovateľa.

Najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia k otázke prípustnosti dovolania uviedol:

*«Podľa § 246c ods. 1 OSP pre riešenie otázok, ktoré nie sú upravené v Piatej časti OSP sa primerane použijú ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. Opravný prostriedok je v konaní podľa Piatej časti OSP prípustný len vtedy, ak je to v tejto časti ustanovené. Proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky navyše opravný prostriedok nie je podľa tretej vety uvedeného ustanovenia zákona prípustný. Opravným prostriedkom je aj dovolanie. Keďže zo žiadneho ustanovenia Piatej časti OSP – Správne súdnictvo – nevyplýva prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu súdu v správnom súdnictve, čo znamená, že najvyšší súd v správnom súdnictve nie je ani dovolacím súdom, je neprípustnosť dovolania prekážkou ďalšieho konania v tejto veci pred najvyšším súdom a preto súd podľa § 104 ods.1 vety prvej konanie o dovolaní zatavil.*

*Uvedený právny záver rešpektuje aj doterajšiu judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky, podľa ktorej „niet žiadnych pochyb o skutočnosti, že dovolanie je v správnom súdnictve neprípustné“ (II. ÚS 87/09, IV. ÚS 208/08). Ústavný súd taktiež vylúčil možnosť, že by zastavením dovolacieho konania z dôvodu neprípustnosti dovolania mohlo dôjsť k odmietnutiu spravodlivosti s poukazom na to, že: „v civilnom dovolacom konaní dohliada najvyšší súd prostredníctvom inštitútu dovolania na procesnú čistotu a jednotnosť*

*rozhodovania v súdnych konaniach, ktorých podstatou je v zásade spor o súkromné právo prerokúvaný od začiatku na všeobecnom súde, oproti tomu je správne súdnictvo preskúmaním zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy, teda orgánov inej ako súdnej sústavy. Už správne súdnictvo je kontrolou inej sústavy, a tak zákonodarca nepovažoval za rozumné a účelné, aby kontrola verejnej správy bola ešte kontrolovaná prostredníctvom inštitútu dovolania. Okrem toho správne súdnictvo nemusí byť zjednocované prostredníctvom dovolania, pretože druhostupňové rozhodovanie najvyššieho súdu v správnom súdnictve už túto funkciu plní. V danej súvislosti nesmie byť mätúce, že správne a civilné súdnictvo sú zhodou historických okolností obsiahnuté v jednom procesnom kódexe“ (IV. ÚS 208/08).»*

Ústavný súd ani vo veci sťažovateľa nemá dôvod odchyliť sa od tejto ustálenej rozhodovacej praxe, toľž v situácii, keď sťažovateľ nepredkladá v tejto otázke vo svojej sťažnosti žiadnu argumentáciu. Z obsahu sťažnosti vyplýva iba to, že jej podstatou je nesúhlas sťažovateľa s právnym názorom najvyššieho súdu týkajúcim sa otázky prípustnosti dovolania v danej veci. Iba skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným (I. ÚS 188/06). Táto okolnosť nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia sťažovateľovho základného práva už aj z toho dôvodu, že ústavný súd nie je opravnou inšinciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (I. ÚS 19/02).

Pretože ústavný súd nepovažoval právny názor najvyššieho súdu, ktorým odôvodnil zastavenie dovolacieho konania vo veci sťažovateľa za arbitrárny, svojvoľný a jeho rozhodnutie za také, ktoré by bolo založené na takom výklade ustanovení Občianskeho súdneho poriadku upravujúcich postup súdu v správnom súdnictve, ktorý by popieral ich účel a zmysel, ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi namietaným porušením práv sťažovateľa a postupom najvyššieho súdu pri rozhodovaní o dovolaní sťažovateľa. Z tohto dôvodu sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. marca 2011